



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani è Societate Iesv Philosophvs Christianvs

Scribanius, Carolus

Neobvrgi. Ad Danubium, 1618

Cap. IV. Honores. Veros non esse; nec homine dignos quos sæculum
promittit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46524](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46524)

similitudine in contemptum diuitiarum prouocante, sub certissimis sponſionibus retributionis æternæ?

C A P V T I V.

HONORES. *Veros ſectari hic aſueſces, cū intutam ſæculi dignitatum videris poſſeſſionem, inſtandas ſponſiones, infames exitus, & ſanguine plurimūm nobilitatos. Ita facilis ex alto lapſus, certior in plano ſtatio eſt. Et celfa cūm ruinam ferè minentur, tum rarior ex humili caſus eſt. è quo, ſiccus oculis, quiſquis ſtetit, inſanos per prærupta reptantiū riſit conatus præcipitio proximos, & infelici plurimūm ſine funeſtandos. Ille felix cuius omnis ſudor cælo fluxit, æterna dignus gloria: ſolaſque caeſtes circumſpexit dignitates, quibus natus; contempſit reliquas; riſitque inanes cogitationes magna in perituris ſperantium, cūm poſſent ſatiari æternis.*

DE

Descendamus ad Principum
aulas, ad honorum & digni-
tatum fastigia, ad illa sæculi prima
& maxima. O vanitas! quousque
ludis in humanis? ex ingenti am-
bientium turba, quanti fruuntur
optatis, vota que referunt saturata
rebus? non vnus aut alter è milli-
bus? quibus æmulationum & odi-
orum fluminibus natent reliqui,
quis ignorat? & mentimur interim
benevolentiam, cum sub amici
pallio latent hostes, sub congratu-
lantium exercitu inuidentię agmi-
nas in ridente vultu liuentia corda,
in applausu & laude Medæa vota.
quàm enim magnus admirantium
& plaudentium, tam magnus inui-
dentium populus est. Iam in illo
ipso dignitatis fastigio quanti me-
tus? quàm lubrica statio? quàm
semper pendula & præcipitio pro-
xima, & intuta omnia? plerumque
enim excelsis adiacet abrupta, tu-
tius per plana iter est. Iam quanti
ibi insidiantium acerui, & oppu-
gnan-

gnantium cunei? cuniculis illi, ac
 perro hi Marte pulsan hos colles.
 ac vix quenquam reperias qui non
 augeat metum. ita tutissima etiam
 suspecta? non amicis, non seruis,
 ac ne coniugi quidem fides. Intue-
 re dubios oculos & semper pau-
 dos. iam Principis vultum quanta
 sollicitudine videas observari, ne
 quid offendat, ne quid acrius fe-
 riat, ne gestus incompositus, ne
 vox, vultus, oculi, ora minus ad
 assentationem parata, ne quid de-
 latum, ne quid acceptum sinisterius,
 ne qua suspicio ingesta aut nata,
 æquum iniquumve Princeps po-
 stulat; quid agas? parine assensu
 rapieris in utrumque? at Deus vi-
 det Principe maior. audes iniquæ
 resistere postulationi? mine & præ-
 cipitium in manu sunt. nec satis est
 Principi obsequi, etiam domesti-
 cis illius pari propè studio obse-
 curandum. Hic atria, hic ostia,
 hic observanda reliqua, ne quid
 offendas, ne vultu, ne verbo ledas.
 iniu

P
 iniu
 & b
 cont
 mula
 decr
 amp
 noni
 tine
 Lyri
 Q
 Vi
 Cre
 diun
 res n
 A
 E
 L
 M
 Mag
 dign
 lamu
 tuea

iniuriam accepisti? gratiæ agendæ,
& beneficium agnoscendum in
contumelia est. nec quisquam è fa-
mulatu tam vilis, apud quem non
decrescas pedes duos, cum genua
amplecteris, non & crura aulici le-
nonis, aut extremam vestem pala-
tine meretriculæ. liceat mihi cum
Lyrico:

*Quid das ut Cossum aliquando sa-
lutes,*

Vt te respiciat cluso Veierte labello?
Crenitq; nunc eò assentationis stu-
dium, ut si quis è primoribus, à quo
res nostræ pendent, dicat

*Aethiopem cycnum, parvam ex-
tortamque puellam*

*Europem; canibus pigris scabiè-
que vetusta*

*Leuibus, et sicca lambentibus ora
lucerna,*

Nomen erit pardi;

Magno applaudamus assensu. In-
digna viro. Atque interim consu-
lamus hos ipsos magnos, & in-
tueamur eos propius, fides erit
oculis

oculis & ipsorum adeò testimo-
niis. vide illos in inuidioso suo fa-
stigio trementes & attonitos, lon-
geque alia quàm alij de se opinio-
ne. Nam quæ aliis excelsa, ipsis
prærupta sunt. quare exaniman-
tur & trepidant, quoties despexe-
rint ad illud magnitudinis sue præ-
ceps. cogitant enim varios casus, &
in sublimi maximè lubricos. tunc
desiderata primi formidant, & que
illos graues aliis reddidit, grauior
ipsis felicitas incumbit. tunc pin-
gue otium & oppidi laudant rura
sui, & fugam à rebus adhuc stanti-
bus quærunt. tunc videas philoso-
phantes metu, ægrè fortunæ sana
cōsilia. nam quasi ita pugnent bo-
na, fortuna & mens bona, ita me-
liùs in malis sapimus, secunda re-
ctum auferunt. hinc illa monentis
è præcipitio verba,

*Summum ad gradum cum clarita-
tis veneris,
Consistes ægrè, & citiùs quàm a-
scendas, decides.*

Cecidi

Cecidi ego, cadet qui sequitur.

Humilia proinde sequere. minus enim habet virium lapsus flatusque ex humili.

Minus in parvis fortuna furit,

Leuiusque ferit leuiora Deus.

Sollicitudo etiam non diurnam modò, sed & nocturnam purpuram vexat, & inter somni delicias, cum corpus sopore elisum, blanda quietis necessitate fruitur, acerrimos excitat stimulos, vt quem natura tanquam quietis portum dedit, lasso leuamen, illum purpura procul à litore in altum excutiat mare naufragiis infame, at verò mollem somnum, & sine suspiriis noctes in humili videmus; cum purpura omnem tectorum suorum paueat sonum. hinc inter aulae auro fatigata, inter inuerecundas pistrinas libidinum illices, inter exalta laquearia. siquid increpuit, heret attonita: vt iam magna pars metus testa sint; & ab ipsa potentia, quae tranquillitatem spondebat, timor & for-

& formido nascantur. ita à quo fa-
lus speranda, nascuntur damna
dictum verè,

*Hi sunt qui trepidant, & ad omnia
fulgura pallent.*

Et illud non minùs verè

*O se uae nimium graue & que Parca!
O numquam data festa longa! sum-
mis*

Cur plus ardua casibus petatis?

*Cur seua vice magna non sen-
scunt?*

Alia ex aliis cura fatigat,

*Vexatque animos noua tempestas.
Quantum curarum minus plebeia
dat vestis? quanto molliores so-
mnos tenuis torus, adeoque dura
nudaque largitur tellus, aut densa
rupis aut leuis arboris umbra, pel-
lucidi que fontes, riuique non co-
acto itinere obsolefacti, sed spon-
te sua currentes, prata que sine ar-
te formosa, nemora nullo studio
compta, agreste que inter hæc do-
micilium, rustica & ab aratro posi-
tam manu? Iusit ad hæc Poëta:*

Seruat

Servat placidos obscura quies;

Præbet somnos casa securos.

Vis hæc propius cognoscere? vidē
in humili securum, in paupertate
ridentem, ludentem. Accesserunt
honores, crevere divitiæ? simul
metus & pavor, & pro illorum au-
ctu, incrementa formido sumpsit,
iisdem gradibus ad extrema ten-
dens. Ut meritò vatem cecinisse
videas,

*Mens habet attonitos, & surde
verbere cadit*

*Occultum quatiente animo tortore
flagellum.*

Ita nulla animo ab opibus quies;
sed nec securitas nascitur, quam in
paupertate tenuiq; fortuna & for-
te sua contenta ferè videbis. Hæc
enim nec hæredum, nec inviden-
tium venena novit. Eleganter a-
lius.

Dum excelsus steti,

*Nunquam pauere destiti, atque
ipsum mei*

*Ferrum timere lateris. ô quantum
bonum est*

Obsta-

Obstare nulli, capere securas dapes!
 Humi iacentem scelera non intrant
 domum,

Tutusque mensa capitur angusta
 cibus.

Venenum in auro bibitur, expertus
 loquor.

Et in eandem sententiam Lyricus

Nulla aconita bibuntur

Fistilibus; tunc illa rime, cum po-
 cula sumes

Gemmata, & lato Setinum ardebit
 in auro.

Nec minus verè alius,

Quis magis optato queat esse bea-
 tior auro,

Quàm qui mente procul pura, seu-
 suque probando

Non avidas agnovit opes, non tri-
 stia bella?

Olli dulcis adest requies & pura vo-
 luptas,

Qui pectore puro

Sapè super tenero prosternit gra-
 mine corpus,

Florida cum tellus gemmanteis pi-
 eta per herbas

Vere

Vere notat dulci distincta coloribus
arua.

Verum vt omnia fluant è voto:
quamdiu sudoribus, vigiliis, pre-
ce, ac pretio parta manet dignitas
illata, aut non pulsa sede sua, non
concussa, non elisa, nō loco mota?
quā multis paucorum annorum,
quā multis annua, ac nec tanta
dignitas stetit? quā rari infractam
sepulcro intulerunt? exempla nos
docent. Galba imperij mense se-
ptimo cadit: illud Poëtæ in Piso-
nem denuntiatur arbitrare,

*Vnusque Titan vidit atque vnus
dies*

Stantem & cadentem.

Otto mense quarto, Vitellius no-
no, Maximus & Balbinus duode-
cimo, Gordianus senior decimo
octavo, Quintillus à senatu Augu-
stus dictus, decimo septimo impe-
rij die, Annius Tacitus mense sex-
to, Annius Florianus mense secun-
do, Basiliscus vigesimo, Silvanus
octavo & vigesimo imperij die.
Maxi-

Maximū necdum expleto mense
secūdo, Michael Calaphates men-
se quinto, Anastasius Arthemius
mense decimo quinto, Theodo-
sius tertius anno non integro ex-
pleto, & ferro omnes suo, suorum,
aut hostili cadunt. decurramus ad
initia Romani Imperij. Non

*Fraterno primū maduerunt san-
guine muri?*

Non qui nomen vrbi dederat, de-
cerptus à Senatu in comitiis est, vt
in deorum numerum referri pos-
set? non Eteoclis & Polynicis

*Stat consanguineum campo scelus
vnius ingens*

Bellam vteri?

Et non magnum inuictumque Ty-
deum validissimi exercitus du-
cem,

*Effracti perfusum tabe cerebri
Menalippi sol*

*Aspicit, v viuo scelerantem san-
guine fauces?*

quid memorem infausto hiatu suo
nobilem Amphiaräum, qui

Philosophus Christianus. 167

*Non arma manu, non frena re-
mittit,*

*Sicut erat, reftos defert ad tartara
currus?*

*Quid numinis cęlitumq; contem-
ptorem Capaneum? cui*

Paullum si tardiũs artus

*Cefsissent, poterat fulmen meruisse
secundum.*

*Cuius etiam illæ barbaræ & sine
deo voces,*

Virtus mihi numen & ensis

Quem teneo. Et

Primos in orbe Deos fecit timor.

*Memento Reguli toties victoris,
post vnam infelicẽ pugnam, quo-
cunque fatigatum corpus inclinat,
vulneri incumbit, nisi in perpetu-
am vigiliam suspensa stent lumi-
na. Memento Coriolani, Camil-
li, Manlij. Numantius etiam ser-
uulorum manibus gutture ob-
structo perit. Africanus post
assertam libertati patriam, cum
plus quàm illi expedire videret,
creuisset, vt libertatis
caussa*

caussa sic argumentum fuit, & inscribit monumento: Ingrata patria ne ossa quidē mea habes. iam Marium videmus post Iugurtham & Africae deserta, post Cimbroſ & Teutones, Minturnensium paludibus tectum: Ciceronis sanguine eliens ereptus maduit.

Quid fauor, aut coetus, pleni quid honoribus anni

Proſuerunt? sacris exalta quid artibus aetas?

Abstulit vna dies cui decus, istaque luctu

Conticuit Latiae tristis facundia lingua.

Ille senatus

Vindex, ille foris legum, ritibusque rogaque,

Publica vox cuius aeternū obmutuit armis.

Informes, vultus, sparsamque cruore nefando

Canitiem, sacrasque manus, operumque ministras

Tanto

Philosophus Christianus. 169

Tanquam, pedibus civis proiecit
superbis

Proculcauit onans.

Non Nasica & Lentulus extra patriam iussi mori? De Pompeij capite pupillus & spado tulere sententiam, de crasso crudelis & insolens Parthus. C. Caesar iussit Lepidum Decio tribuno præbere cervicem, ipse Chærex præstitit. Vulnera quis in Cesare ignorat viginti tria, in Caligula triginta, in Domitiano septem, in Vitellio innumera? quis in Galba suffixum hastæ caput? quis pauidum in Nerone ferrum? quis in Tiberio & Claudio venena? quis quinquaginta minimum Romanos Imperatores alieni omnes aut sui ferri, aut veneni victimas? quos natura in summis imperiis constituisse videtur, ut ostenderet quid summa vitia in summa fortuna possent. Quid deinde sperandum, quid timendum, sceptris? quidquid fieri potuit, futurum cogita. è Seiano, qua die

H in

In senatum deductus fuerat, nihil
superfuit quod carnifex traheret.

Et ut Romam egrēdiar, non
Crœsus rogam suum vidit, Poly-
crates Samius crucem, Agis laque-
um, Nicias lapides, venena Pho-
cion, vincula Miltiades? non Pro-
lomæum Africę Regem, Armeni-
Mithridatem intra Caianas custo-
dias, Ingurthamque eodem quo
trepidauerat anno in vinculis Ro-
ma spectauit? quid ferrea inclu-
sum & circumlatum cauea memo-
rem Ottomannicum Baiazerem
nec transeo hic indomitum Alpi-
bus Hannibalem post tantum non
inbaatum in Roma orbem terra-
rum. Non precario vitam tolerat
veneno finit, ut metum adimeret
quorum antè mœnibus victor in-
federat? non Thesea scopulis in-
sepultum, non post ignes barba-
rorum iaculis confixum exulet
Ascibiadem, non Pausaniam in-
dia vitam finientem, non ad vic-
quond. in hostis genua Themistocle-

P
clem
Lycu
inger
clem
illum
etiam
ribus
mino
que T
dextra
Alexa
drum
stanti
licone
uium
Broca
Arago
Neapo
que n
rat in
bus Va
fossun
ferrum
lium
nem a
tem?

clém, non Solonem, Aristidem,
Lycurgum in exilio vidimus? non
ingeniti damnatos pecunia Peri-
clém & Timotheum Athenienses;
illum quinquaginta, hunc talentis
etiam centum? non truncatos na-
ribus Leontium & Iustinianum
minorem; manibusque pedibus-
que Thomam à Michaele Traulo;
dextramque Leonis præcisam? quis
Alexandri Parmenionem, Clean-
drum Commodi, Ablaium Con-
stantini, Eutropium Arcadij, Sti-
liconem Honorij, Theodosij Fla-
vium, Frederici secundi Vineam,
Brocam Philippi, Cabreram Petri
Aragonis, Caraciolum Ioaninæ
Neapolitanæ, fortunæ pilas Iudof-
que nesciat? quis Iulianum igno-
rat in cœlesti iaculo, quis in igni-
bus Valentem? quis tota anima de-
fossam Zenonem, quis in Basilisco
ferrum, fulmen in Anastasio, exi-
lium in Heracleone? quis Leo-
nem animam via non sua eiicien-
tem? quis theatrum in Mauritio,

Bulgarorum iacula in Nicephoro
 quis in occidente in Lucio caueam
 ferream, venenum in Conrado,
 Gallicum in Manfredo ferrū, car-
 nificem in ultimo Sueuici sangui-
 nis? Si pergam, quantos darem in
 Wandalis? Gaudericum, Hense-
 ricum, Hildirem, Gilimerem; in
 Visigothis, Attulphum, Gigeri-
 cum, Theodoridum, Thurismun-
 dum, Theodoricum, Alaricum,
 Geselicum, Amalaricum. quantos
 in Ostrogothis? Theodoricum
 Amalafuentham, Theodeharum,
 Vitigem. quantos in Longobardis
 Alboinum, Rosimundum, Cle-
 phum, Autharim, Rodoaldum,
 Gundebertum; omnes morte non
 sua extinctos. vt verè liceat dicere

*Ima vt permutat brevis hora sum-
 mis?*

Sic eadem summa permutat imi-
 idque infelici ferè & cruento exitu,
 in sceptrorum & dignitatum &
 inanium cogitationum nostrarum
 ludibrium. Regna denique si per-

curra

terras orbis singula, raros in ple-
risque sicca perille Reges morte re-
peries. Ita plurimum sanguine sua
regna purpurarunt. Et sanè regno-
rum dignitatum q; mare magnum
est alternis æstibus reciprocum &
infame, ac plusquam decumanis
fluctibus horridum, assidua iacta-
tione sævum. quod quicumque na-
vigant, nunquam, nusquam stabili
consistunt loco, pendent & fluctu-
antur, alterique alteri illiduntur,
naufragio omnes proximi. ita qui-
cumque innatant, non eunt, sed a-
lieno remige feruntur; è quibus
paucos mollior vnda vexit aut fida-
ratis, alios vehementior rapuit, a-
lios cursu languente destituit plu-
rimos oppressit. Audiamus è ma-
gnis vnum,

*Quicumque regno fidit, & magna
potens*

Dominatur aula,

*Animumque rebus credulum lætis
dedit;*

*Me videat & te Troia: non vnquam
tulit*

H 3. Docu-

Documenta fors maiora, quam
fragili loco
Starent superbi.

Magno momento obrui
Vincendo didicit; Troia nos rimi-
dos facit.

Audiamus alterum:

Ego esse quidquam sceptrum nisi
vano putem

Fulgore ceatum nomen?

Casus hac rapiet brevis.

Ac licet ex his magnis, non pau-
ci multorum ore & calamo vtra-
que facundia decantentur: si ta-
men propius illos intueamur, ple-
rique omnes cum ante se agerent
agmina, & hostium tergis graues
insisterent, perfusi que suorum ini-
micorumque caede cadaveribus
flumina listerent, ingentibus in vi-
ctoriis triumphisque suis victi cu-
piditatibus sunt. Videamus Ale-
xandrum. Cum orbe toto arma
circumfert, nec finem aliquando
nouit lasa crudelitas; non imma-
nium ferarum more plus quam
exigit

exigit fames, mordet? cum ipsi
natura vim parat, aliosque suspi-
rat orbes, an ille ire vult? non po-
test stare. non aliter quam in præ-
ceps deiecta pondera, quibus eun-
di finis est iacuisse. Et Pompeium
quid externa, quid domestica in-
ire bella suavit, si non insanus amor
magnitudinis falsè? quid illum in
Africam, quid in Armeniam traxit,
si non infinita crescendi cupiditas,
cum sibi vix parum magnus vide-
retur? Quid Marium per deserta
coëgit? ille exercitum, illum am-
bitio ducebat. Cecinit hæc antè
Lyricus,

*Quid Crassum, quid Pompeios e-
uertit et illum*

*Ad sua qui domitos deduxit fla-
gra Quirites?*

*Summus nempe locus nulla non ar-
te peritus.*

Qui cum ignem inferrent urbibus
& regnis, cum per ætates tuta pro-
strernerent, concutiebantur tur-
binum more, qui rapta quidena

H 4

conuo-

conuolant; sed ipsi antè volun-
tur, eoq̄ue maiore impetu, quo
nullo tenentur freno. In quibus
quid aliud reperias quàm delirantem
quandã dominandi cupiditatem
quàm omnium gentium digito &
ealamo monstrari? Nam si testis &
spectator absit, ambitio subsidit, &
vitiiorum pars magna: quorum
monstrari & conspici fructus est.
Quis enim quam nemo videat in-
duat purpuram? quis sub alicuius
rusticæ arboris proiectus umbralu-
xuriæ suæ pompam solus expli-
cuit? nemo oculis suis fastu turget,
ac vix paucorum & familiarium;
sed apparatus ambitionis reliquo-
rumq̄; vitiiorum pro numero spe-
ctantis turbæ expandit. itaque irri-
tamentum est omnium in que in-
fanimus, admirator & conscius &
sperata laudatio. Ne concupiscas
efficies, si, ne ostendas effeceris,
ita ambitio omnis scenam desi-
derat.

Quod si tamen pergis, & spe-
ctator

ator mouet, moresq; ad alienos
libet oculos componere, & pro
numero ac spectantium dignitate
vitam instruere, intueri specian-
tem Deum, Patrem, Regem, iudi-
cem. Non magnum theatrum ha-
bes virtuti ostentandæ, robori ex-
plicando? vide nulla non hora mi-
nitantem, euocantem, & finem fa-
cientem honoribus & vitæ, ac qua-
si vna falce fructus, ramos, trun-
cum, radices præcidentem, ac tan-
quam vno caustico succi omnem,
& quidquid speratum emedullan-
tem. Et quò mihi in illa hora, cum
imperio magni Dei fatale morste-
lum admonerit, purpura & hono-
res? quid deductum nomen à tra-
beis, quid eboratæ curules, aut pur-
purillati fasti? quid à magno ve-
nisse Iulo, ab Agamemnone aut
Cyro? quid si falces præferam, &
à Valerio & Bruto descendam in
Magnum Pompeium & Cæsarem,
in Catones, Camillos, Scipiones,
Fabios? ab Hectore in Troiam, à

Semiramide in Nilum, à Periclè
 aut Miltiade Athenas, à Pelopida
 & Epaminonda in Thebanos, à
 Leonida & Pausania in Lacede-
 monas, à Timoleonte in Corin-
 thios, à Machabæis Ierosolymam,
 à Tamberlano, in Ægyptum &
 Mogoris regnum, ab Alexandro
 in Macedonas, ab Hannibale in
 Africam, à Mithridate in Asiam?
 verbo,

*Sinemata quid faciunt, quid pro-
 dest... longo*

*Sanguine censeris, pictosque osten-
 dere vultus*

Maiorum?

De equis cecinit Satyricus:

*Nobilis hic quocunque venit de
 gramine, cuius*

*Clara fuga ante alios, & primis
 in equore pulvis.*

Idem de homine cogita, in illa
 maximè hora cùm mors iugulo in-
 federit, cùm frigus præcordia ob-
 federit, cùm in ultimo spiritu vita-
 miam migratura steterit. ductu-
 rane

rane illa secum est Marcellos, Metellos, Hercules, Achilles, Iasones? an exercitus & arma tutelaria? sceptrane & diademata & quidquid imperium sapit? Antiochos & Xerxes cogita, Darios & Ottomanos, Cyros, Assueros & Nabuchodonosores, & quodcumque Iaponia, China, Tartaria, Moscovia, Persia, Aethiopia, Oriente denique ac Occidente toto frendet magnam.

Quo ruimus? & cogitationes saeculamur non profuturas? tam lenti consequimur, tam breues possidemus, tam dubij tenemur, tam certi perdimus. & à momento perident haec magna, momento cadunt. momento nulla, aut cinis & puluis & terra lutum. Hic campus ubi Troia fuit, emortuum ibi Sodomae solum, vastitas ingens & orba regio, & frustra ager est, & vrbes retro, & populi frequentes. haecenus ergo Sodomae & nulla Gomorra, & cinis omnia;

sed & propinquitat maris iuxta
 cum solo mortem bibit. & iam e-
 rofolyma vbi est? vbi Babylon, Be-
 batana, Ninive? & non regna in-
 tegra solo nomine nota? quot A-
 fia, quot Achaia vrbes vno tremo-
 re ceciderunt? quot Syria, quot
 Macedonia? quoties in se Paphus
 corruit? ne vestigia quidem pri-
 marum olim vrbium videmus. Ita
 vbi turba olim suffocata, ingens
 nunc solitudo est. sed & montium
 iuga defluxere, & totę defedere
 regiones. Operta iacent fluitibus
 que maria ignorabant, altissimę
 vertices nauigantium quondam
 solatia ad humilem prostrati sunt
 arenam. Si quod mare non diluit,
 non subduxit terra aut soli inglu-
 uies, detondit gladius. ita vndi-
 que malis stipamur, inuidendis
 cingimur, ambimur perituris. Vt
 verę dictum sit, Longam moram
 dedit malis properantibus qui dię
 dixit. Horę momentumque tem-
 poris evertedis imperiis suffecere.

Qua

Quæ domesticis bellis steterant regna, quæ externis, nullo impellente corruerunt. Scythæ olim exuberant in Persas, & Scytham iam Persia ignorat; Phœnices in Africam eructarunt, in Italiam Phryges, Cimbri, Teutones, Gothi, Wandali, Longobardi; & nec nomina nunc nota sunt. Chaldaum semen in Ægypto educatur, dehinc cum inde transducitur Iudæa gens Palestinae populus est, qua Jordanis amnis finium arbiter, & Palestina nunc Iudæum nescit. Quot in vnam Hispaniâ transuolauere gentium examina, & iam vix nominum memoria. Quot passim ingentes populi de populis, vrbes de urbibus, regna de regnis nata? & iacent nunc cum originibus suis tanquam propagines cum surculis ac semine suo vno igne pasti. Lusit Poëta ad vanas magnorum quasi aternaturas cogitationes.

Crassum Paribus habet, Libyco

iacet aquare Magnus,

H 7

Tertius

*Tertius ingrati perfudit san-
guine Romam,*

*Et quasi non posset tot tellus ferre
sepulcra,*

*Diuisit cineres. hos gloria reddit
honores.*

Iam ex illis magnis, quorum pro-
eliuius est vitia quam virtutes re-
perire, quem existimem felicem?
quem magnū? nihilo magis quam
illos quos sceptrō & chlamyde sce-
na vestit, cū cothurnati ince-
dunt. Simul enim exierunt, exal-
teantur, & ad staturam suam con-
ditionemq; redeunt. cecinit hoc
Poëta:

*Grex agit in scena mimum: pater
ille vocatur,*

*Filius hic, nomen diuitis, ille re-
ner.*

*Mox vbi rideudas inclusit pagina
partes,*

*Vera redit facies, dissimulata
perit.*

Idem de illis cogitandum, quos
honores in altiore fastigio posue-
runt.

tant. nemo maior est, licet Apenninum calcauerit. & quis prudens statuam basi metitur? pumilio parvus est, licet in Alpibus steterit. & Colossus magnitudinem seruat, licet Oceano confepultus iaceat. & verò semper in edito stat excelsus animus, licet in puteo cum Iosepho & Daniele confepultus iacuerit: nec exsurgit in plantas, nec summis ambulat digitis, eorum more qui mendacio staturam adiuuant: contentus est enim magnitudine sua, cum eò creuerit, quò manum fortuna nulla porrigit.

Et vis ex vero scire qualis quisque sit? fac quod equum empturus, quod asinum; stratum iubet solui: quod mancipium, vestimenta detrahit, ne qua corporis vestita vitia lateant. ita è montibus ornamenta ipsa suspecta sunt. Si crus, si laudatur brachium aut pectus, videre vis, & nudari etiam optas, ne fallaris. Idem in illis magnis quos

quos supra turbam lectica suspen-
dit, cogita. Omnium enim isto-
rum personata ac bracteata felicitas
est. Contemnes, si spolianeris: disces
que, sub ista tenui dignitatum veste
quantum mali lateat. Honores orna-
tumque; reliquaque fortunę mendacia
sepone. intus considera, animum
intuere: videbis suo an alieuo sit
magnus. Si sciat sua nihil interesse,
pauper an dives viuat, inter amicos
an in exilio vitam degat, patriam
an peregrinum calcet solum, laudatus
an contemptus viuat, anima per os
an per iugulum exeat, febris an laqueus
fauces elidat, podagra an carnifex
pedes excruciet, pleurisis an ensis
latera fodiat, ignis an pestis viscera
depascatur, angina an ferrum spiritum
iugulumque petat. Si cum denuntiata
fuerint tormenta, venena, vincula,
exilia, carnifex, securus audiat,
& dicit confidenter, Parauit ad hæc
animum, & cogitando leuia feci;
pręcogitati enim mali

F
mali
sibi
eund
stuer
est,
Qu
Qu
N
Maio
mam
baue
curim
scire
cogit
gna d
in illa
Quoc
ignib
hoc q
ruent
mana
bulla
nimb
nebul

mali mollis ictus venit. Qui si par
sibi in omni rerum statu sit, siue se-
cundo cursu vita procedat, siue flu-
ctuetur per aduersa, magis ille
est,

*Quem neq; pauperies, neq; mors,
neque vincula terrent,*

*Qui spatium vitæ extremum inter
munera ponat*

Natura:

Maiores, si ante mors abstulit ani-
mam, quam vel latum crimen tur-
bauerit, quiq; eodem vultu se-
curim excipiet & aurum. Et vis
scire quid sit magnum? mortem
cogita. Illa te humilia iuxta ac ma-
gna docebit. Non potes errare, si
in illam horam oculos conieceris.
Quod enim cera fornacibus, quod
ignibus niues, quod fumus vento,
hoc quidquid magnum morte ir-
ruente. honor & gloria & laus hu-
mana sub mortis telo, quid nisi
bullæ concharum ludi? quid nisi
nimbi Aquilone pulsæ? quid nisi
nebulæ sole dispersæ? sceptræ &
diade-

diademata, tiara & purpura, au-
 rum & gemmae morte premen-
 te, quid nisi arundo fluctu concus-
 sa, quid nisi stipula igne decocta?
 quid nisi vilis verruca terra? ho-
 norum printa, dignitarum summa,
 gloriarum augustissima, morte
 minante quid nisi folium perflan-
 te Borea? quid nisi vitrum saxis il-
 lisum? quid nisi foenum flamma-
 rum pabulum? maiorum nomina,
 Romulidum genus, aut sanguis re-
 gius, quid nisi spuma Oceano na-
 ta? quid nisi fungi egeries terra?
 quid nisi pluma sparsa per aëra?
 Et in heremus his tamen, tanquam
 ferre per fruituri, victuri semper; in-
 sequimur, tanquam possessuri aeter-
 num: possidemus, tanquam nun-
 quam destituendi. Nec ignorare
 interim possumus quam celeri haec
 diffugiant pede. & exempla nos-
 docent aliena, domestica, omnia
 xui. ut merito madeamus lacrymis
 super insana temeritate nostra,
 dum caeco fatuoque ruimus impetu

in hæc vana, rebus inania : in his
fugacibus, dubiis, fallacibus æta-
tem perimentes, in his quæ nos
plurimum præcipitant in flammis
nullo fletuum oceano restinguen-
das, nullo diluendas : cum ca-
dent nil auxiliaturæ preces, fluent
nihil opitulaturæ lacrymæ, trahen-
tur non iuuatura suspiria, mitten-
tur non profutura vota : irritum ni-
mirum in omnibus & frustratorio
conatu, sera poenitudine.

Quod si qua in nobis prudentia,
si qua non iniqua rerum estimatio;
reuocemus ad incudem, res omnes
seculi huius & futuri magnas. mit-
tamus in stateram honores, & quæ-
cunque hic optanda, regna, impe-
ria, orbem denique totum. In al-
teram non dico quidquid sæculi
futuri, sed æui illius infimum. Fe-
stucam illa arbitraberis, hæc mon-
tem, ipsosque Pyreneos saltus :
ita pondere hæc suo excutient
quidquid in aduersa parte sæ-
culi huius fuerit, tanquam
folium.

folium quod vento rapitur. & cō-
fer, si audes, opes cum opibus. ege-
stas mera, pauperies ipsa opes sunt
nostrę, aurum scoria, gemmę sili-
quę, regna calx, imperia stabula,
honores sterquilinia calcanda pe-
dibus, si cum cęlestibus in certa-
men veniant.

Quod si tempora metiaris: fru-
stra momentanea componis eter-
nis. Si res ipsas, quid magna ap-
ud hominem esse magnum? nam
& ipse apud quem nomen conse-
quutus es, quantus est? fulger tiara,
diademate, sceptro? quid si eadem
nocte arripiant animam illius qui
in Euangelio dicitur aut Baltasaris
tyranni? quid si tuam? quantus e-
ris? noli te metiri alieno ore aut
calamo. fraudis plena mensura hec
est. simul ac perierit cui inniteba-
ris tanquam arundini fluctibus
quassatę, vento raptę, nullus eris.
magnus fors audies, quamdiu fa-
uonius ille aspirabit. Spiracula re-
misit? e gigante pumilio natus es.

Ita luditur in humanis: alternis
tandem fluctibus iactamur, depri-
mimur, tollimur, mergimur. irre-
spirabile depresso profundum est.
Intuere dein propius rerum vices.
quàm pauci dignitatem cum mor-
te finierunt? quàm multi ante mor-
tem ab illa destituti? quàm multis
ipsa dignitas monumentum fuit?
ut vnde sperauerant incrementa,
& apud posteros famam, apud præ-
sentes admirationem, apud ami-
cos laudem, inde & decremента
nata, & fame vitia, & inuerecunda
conculcatio, ne fide,

*Fortuna vitrea est, dum splendet,
frangitur.*

Quòd si tamen magna & ex-
celsa delectant, quin alterius vite
deligis magna, certa & falli ne-
scia. Potes de facili. & minor in
his quàm in illis sudor. Potes a-
pud Deum magnus esse, illius ore
laudari, illius manibus decora-
ri: quid humana venaris? po-
tes diademate cingi æterno: quid
seruis

seruis perituro? potes purpura ve-
 stiri perennatura; quid famulari
 labanti? potes sceptro donari ce-
 lorum; quid ancillaris terreno? po-
 tes auro gemmisque lucere eter-
 nis; quid ambis huius eui, fors cras,
 fors hodie, fors hoc momento ra-
 piendis? potes eternum audire
 magnus; quid magnitudini in-
 eumbis hic demetendæ? Aut non
 Deus tibi quocunque Regum ac
 Imperatorum maior, potentior
 est? quid humanam aucuparis gra-
 tiam, cum possis diuinam? aut à
 quo sperare maiora potes? illius te
 famulatu dede. si à sæculo hoc aut
 homine potes; illis serui. sin à Deo;
 quid in mundi partes transis? non
 quidquid creatum, ab ipso fluxit
 Deo? à quò igitur certius etiam
 peritura sperare quàm ab omnium
 cõditore potes? è cuius manu tan-
 quam à filo pendent hæc omnia
 in nihilum redigenda, in primor-
 diale chaos, si manum ille velat
 momentum retraxerit, si subde-
 xerit

xerit
 & m
 spera
 illi te
 que t
 casqu
 gna c
 volun
 impe
 Co
 mag
 tium,
 es in
 runt?
 tene
 prim
 suos i
 si cu
 Mag
 bus m
 libus
 es, t
 là in
 to in
 tus n
 do tu

xerit dexteram. Ab hoc igitur cum
& mundi huius & melioris sæculi
sperare magna possis; quin duci
illi te obstringis iuratus miles, te-
que totum imperio illius sacras di-
casque, à quo sæculi vtriusque ma-
gna dependent? illius manibus ac
voluntate eroganda, illius nutu &
imperio tollenda?

Confer deinde tui vtriusque
magna, à spectantium, admiran-
tium, laudantium numero. primus
es in vrbe magna? quanti te no-
runt? primus à diademate? quanti
tenesciunt? scepro es & corona
primus? quàm multa millia reges
suos ignorant? quàm pauci sciunt,
si cum reliquis componamus?
Magnus Deo es? calitibus omni-
bus magnus es, tot hominum mil-
libus orbe toto euocatis magnus
es, tot Angelorum myriadibus.
Iam in die Domini magno orbe to-
to inspectore quantus eris? quan-
tus non eris? neminem magnitu-
do tua fugiet. Lucebit illa Deo

concessa sole clarior, omniumque
 fulgore suo percutiet oculos, lau-
 dantium, invidentium, sociarum
 dissociarumque mentium, celo
 flammisque addictarum. Magni-
 tudini ergo huic inuigila que te
 Deo celoque statuet magnum, re-
 liquam seculi huius contemne, a-
 deoque calca pedibus, antequam
 te illa proterat. Qui prior occupa-
 verit, magnam victorie partem re-
 tulerit. fortiter occupa, & indignam
 hanc statne cui submittas ceruices
 celo & Deo soli natas. indignam
 qua imaginem magni Dei vestias.
 proiice hanc stolam generi tuo in-
 dignam. vir es. maior etiam. Dei
 imago es. ille te sibi assimilauit.
 quid indueris momentaneis, &
 perituris deuenustas imaginem æ-
 ternitati natam? Quid Deo maius,
 nobilius, pulcrius? quid post illum
 vna illius imagine? hanc inho-
 norat quicumque aliena exornat
 magnitudine. nulla cum natina il-
 lius componi potest. serua qualem
 accepisti

P
 accep
 nabis
 quid
 quan
 deas h
 crepit
 vento
 randa
 gnitu
 dine r
 quin
 dam i
 nis est
 tum, i
 ad nec
 Eri
 rem te
 iorem
 mulan
 temne
 gnim
 audac
 me;
 digni
 fidere
 ingen

accepisti. si ornanda? celesti ornabis amictu, nec alio. aliorum si quid te vocat, sperne, ut illi aliquando iunctus cuius imago es, rideas hæc sæculi magna, puerorum crepitaculis minora; bullis, fumo, vento, & ymbrae merito comparanda. Sed & imaginis huius magnitudinem è prototypi magnitudine metire. interminum hoc est. quin & illius imago portio quædam infiniti decoris & amplitudinis est. Quidquid ergo terris natum, infra hanc est, indignum cui adnectatur.

Erige proinde te anime. & parem te redde cælo cui factus; maioremque terra, quam tibi in famulam dedit cuius imago es. contemne domina famulam, & indignum crede parère ancillæ. cuius audaciam potentioribus comprime; Deo nimirum, & cælorum dignitatibus speratis. Vtrasque possidere, aut non potes, aut non nisi ingenti periculo potes. Noli tam
I carè

carè timenda possidere, quæ te
 pondere suo deprimant ad ima,
 deducant cœlo, & ex hærede con-
 ditoris tui magni, mancipium te
 statuant ignis æterni,

C A P I T V L U M V.

NOBILITAS. Quanta cuique
 insit, virtus breui hoc compendio
 ostendet. nec alia re alter alterum
 antecellimus, nec alia veram lau-
 dem meremur. nam quid stolidius,
 quàm eiusdem patris sobolem de
 generis prerogativa contendere?
 Iam si animam cogitas, disces eo-
 dem Deo patre natam; si corpus
 eiusdem parentis manibus figura-
 tum; si totum hominem, ad imagi-
 nem illius factum. Hoc parenti
 pares nascimur, morimur pares
 premiamur pares, si virtute pa-
 res sumus. Quare si gloriandum
 magno hoc patre Deo gloriandum
 cuius ingens nomen preferimus.
 Nam quæ intercurrunt nomina
 tanquam